

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายอุดม ลิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๙/๒๕๖๔

วันที่ ๘ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง	คณะกรรมการการเลือกตั้ง	ผู้ร้อง
	นายชุมพล จุลใส สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๑	
	นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๒	
	นายอิสสระ สมชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๓	
	นายถาวร เสนเนียม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๔	
	นายณัฐพล ทีปสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๕	ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งห้าสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๔) (๖) และมาตรา ๙๖ (๒) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งห้าสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๔) (๖) และมาตรา ๙๖ (๒) และความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) (๗) มาตรา ๙๘ (๔) (๖) และมาตรา ๙๖ (๒) หรือไม่ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดชุมพร เขตเลือกตั้งที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๔ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สังกัด

พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดสงขลา เขตเลือกตั้งที่ ๖ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคพลังประชารัฐ ผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์ และผู้ถูกร้องที่ ๕ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคพลังประชารัฐ ต่อมาได้มีประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ แต่งตั้งให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผู้ถูกร้องที่ ๔ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และผู้ถูกร้องที่ ๕ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แล้วเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ศาลอาญามีคำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๒๔๗/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๑๗/๒๕๖๔ ซึ่งรวมพิจารณากับคดีหมายเลขดำที่ อ ๘๓๒/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๑๘/๒๕๖๔ คดีหมายเลขดำที่ อ ๑๑๘๕/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๑๙/๒๕๖๔ คดีหมายเลขดำที่ อ ๒๖๐๓/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๒๐/๒๕๖๔ คดีหมายเลขดำที่ อ ๓๓๗๖/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๒๑/๒๕๖๔ คดีหมายเลขดำที่ อ ๔๙๑/๒๕๖๒ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๒๒/๒๕๖๔ คดีหมายเลขดำที่ อ ๗๑๙/๒๕๖๒ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๒๓/๒๕๖๔ คดีหมายเลขดำที่ อ ๑๓๑๕/๒๕๖๒ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๒๔/๒๕๖๔ คดีหมายเลขดำที่ อ ๑๗๖๐/๒๕๖๒ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๒๕/๒๕๖๔ และคดีหมายเลขดำที่ อ ๒๓๗๘/๒๕๖๒ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๒๖/๒๕๖๔ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง มาตรา ๒๑๖ มาตรา ๓๕๘ มาตรา ๓๖๕ (๒) และ (๓) มาตรา ๓๖๒ และมาตรา ๓๖๔ ประกอบมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๖ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง มาตรา ๒๑๖ มาตรา ๓๕๘ มาตรา ๓๖๕ (๒) และ (๓) มาตรา ๓๖๒ และมาตรา ๓๖๔ ประกอบมาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๖ และมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ให้ลงโทษผู้ถูกร้องที่ ๑ จำคุก ๙ ปี ๒๔ เดือน และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี ผู้ถูกร้องที่ ๒ จำคุก ๗ ปี ผู้ถูกร้องที่ ๓ จำคุก ๗ ปี ๑๖ เดือน และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด

๕ ปี ผู้ถูกร้องที่ ๔ จำคุก ๕ ปี และผู้ถูกร้องที่ ๕ จำคุก ๖ ปี ๑๖ เดือน และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนด ๕ ปี ผู้ถูกร้องทั้งห้าได้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ต่อศาลอาญา แต่ศาลอาญา ได้ส่งคำร้องดังกล่าวให้ศาลอุทธรณ์พิจารณา และได้ออกหมายจำคุกผู้ถูกร้องทั้งห้าไว้ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา ตามหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกาที่ อท ๒๐๐/๒๕๖๔ ที่ อท ๑๙๘/๒๕๖๔ ที่ อท ๑๙๙/๒๕๖๔ ที่ อท ๒๐๒/๒๕๖๔ และที่ อท ๒๐๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ตามลำดับ แล้วส่งตัว ผู้ถูกร้องทั้งห้าไปที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร อันเป็นการถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล ผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ จึงเป็นบุคคลที่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้ว หรือไม่ และมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ (๒) และต้องคำพิพากษา ให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล อันมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๙๘ (๔) และ (๖) ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๔ เป็นบุคคล ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล อันมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๙๘ (๖) จึงเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งห้าสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๖) และมีผลให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๖๐ (๖) และ (๗) อัน เป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔๑/๒๕๖๔ ในการประชุมคณะกรรมการ การเลือกตั้ง ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งห้ามีเหตุสิ้นสุดลง และความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ สิ้นสุดลงเฉพาะตัว โดยผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ และ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งห้า หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง และให้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสอง รวมทั้งมีคำสั่งให้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้ถูกร้องทั้งห้าว่างลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๑๐๒ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ พ้นจากความเป็นรัฐมนตรี ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัย และกรณีปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้อง จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งห้าหยุดปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ... (๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ ...” หมายถึงรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ว่า “เฉพาะในวันเลือกตั้ง” เท่านั้น เพราะเจตนารมณ์ต้องการควบคุมบุคคลในวันที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการนำมาตรา ๙๖ (๒) มาใช้บังคับเพื่อให้สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเพราะมีเหตุตามมาตรา ๙๖ (๒) เกิดขึ้นภายหลังเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จะต้องตีความและบังคับใช้กฎหมายในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ หมายถึงกรณีถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง คดีนั้นต้องถึงที่สุดแล้วเช่นเดียวกับกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๙) (๑๐) (๑๑) มิฉะนั้นหากต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๖ (๒) แล้วต่อมาปรากฏว่าในท้ายที่สุดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขณะคดี จะไม่มีช่องทางให้เยียวยาความเสียหายได้เลย ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๙ วรรคสอง ที่ระบุว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๑ วรรคสอง มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ หรือมาตรา ๗๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี” โดยไม่ได้บัญญัติว่าให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุ หรือวันที่ศาลมีคำพิพากษา ต้องตีความ

โดยเคร่งครัดและจะตีความให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยไม่ได้ หากมีข้อสงสัยต้องยกประโยชน์ให้กับจำเลย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง โดยนับแต่วันเกิดเหตุคือ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๗ ครบกำหนด ๕ ปี ในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ เมื่อศาลอาญามีคำพิพากษาวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลา ๕ ปี จึงสิ้นสุดลงแล้ว ผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ จึงไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๔) สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ ประกอบมาตรา ๙๘ (๔) อีกทั้ง ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๗ อันเป็นระยะเวลาภายหลัง การเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งตามคำวินิจฉัยเหตุที่ทำให้การเลือกตั้งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ คือ ไม่มีผู้สมัคร รับเลือกตั้งใน ๒๘ เขตเลือกตั้งทั่วราชอาณาจักร โดยเกิดตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ อันเป็น วันสุดท้ายของการรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แม้ไม่มีการชุมนุมของผู้ถูกร้อง การเลือกตั้งก็ย่อมไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญอยู่นั่นเอง และคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญผูกพันทุกองค์กร ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า การเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ เป็นเวลา ๕ ปี จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญและขัดต่อคำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๗ ดังกล่าว นอกจากนั้น ศาลอาญาอ่านคำพิพากษาและออกหมายขัง ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ในระหว่างสมัยประชุม ตามพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง พ.ศ. ๒๕๖๓ ฉบับลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๓ ที่กำหนดวันเริ่มสมัยประชุมในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ และปิดสมัยประชุม ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ตามพระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปี ครั้งที่สอง พ.ศ. ๒๕๖๔ ฉบับลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ จึงเป็นการออกหมายขังขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา” อันเป็นเอกสิทธิ์และความคุ้มกันของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาให้มีความมั่นคง ไม่ต้องเกรงกลัวต่อการถูกดำเนินคดีอาญา ในระหว่างสมัยประชุม เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

ตราใบใต้ที่ผลคดีอาญานั้นยังไม่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ศาลอาญาย่อมทราบถึงผลของคำพิพากษาก่อนการอ่านคำพิพากษา และย่อมทราบถึงการออกหมายขังว่า กระทบต่อการคุ้มครองหรือเอกสิทธิ์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แม้การสั่งปล่อยตัวชั่วคราวจะเป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาก็ตาม แต่การใช้ดุลพินิจนั้นต้องอยู่ภายใต้ข้อเท็จจริงที่จำกัดหรือยุติแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ไม่เข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งที่จะไม่ให้ปล่อยตัวชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ (๑) ประกอบกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและอยู่ในสมัยประชุมสภาดังกล่าวข้างต้น ศาลอาญาจะต้องให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ แต่การที่ศาลอาญามีคำสั่งให้ส่งคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ไปให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาสั่ง ต้องถือว่าอยู่ในระหว่างการพิจารณาสั่งคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวของศาล การออกหมายขังระหว่างรอการพิจารณาสั่งของศาลอุทธรณ์จึงเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เป็นการกระทำที่ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๖ และมาตรา ๑๐๗ การไม่ส่งคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวและการออกหมายขังผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ กับพวก จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๒๙ และมาตรา ๑๒๕ และในที่สุดศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ และจำเลยอื่น ๆ กรณีดังกล่าวยังอยู่ในขั้นตอนภายในของศาลยุติธรรมในการส่งคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราว จึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ถูกคุมขังโดยหมายศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ ยังไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ และสภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่สิ้นสุดลงตามมาตรา ๙๘ ประกอบมาตรา ๙๖ และมาตรา ๑๐๑ (๖)

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งแจ่งแก้อีกกล่าวหาว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ นั้น มีบทบัญญัติต้องห้ามเกี่ยวกับกรณีที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกไว้โดยตรง ตามมาตรา ๑๐๑ (๑๓) ซึ่งบัญญัติว่า “ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษไว้แต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิด

ฐานหมิ่นประมาท” แต่การกำหนดคุณสมบัติของรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๗) บัญญัติว่า “ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท” ข้อแตกต่างคือ คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะสิ้นสุดลงเมื่อต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเท่านั้น แต่คุณสมบัติของรัฐมนตรีมีมาตรฐานทางจริยธรรมที่สูงขึ้น โดยเพียงแต่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกแม้คดีจะยังไม่ถึงที่สุดก็ตาม สถานะความเป็นรัฐมนตรีก็สิ้นสุดลงแล้ว สำหรับคดีของศาลอาญา หมายเลขดำที่ อ ๒๔๗/๒๕๖๑ หมายเลขแดงที่ อ ๓๑๗/๒๕๖๔ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับอนุญาตให้ขยายเวลายื่นอุทธรณ์ภายในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔ คดีนี้จึงยังไม่ถึงที่สุด บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ ได้กำหนดลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาไว้ในมาตรา ๙๘ (๗) และ (๘) ถึง (๑๑) ซึ่งหมายความว่าหากก่อนหน้าที่จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาหรือเคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษา บุคคลนั้นต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แต่สำหรับมาตรา ๙๘ (๖) ที่บัญญัติว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล” นั้น เป็นกรณีที่ใช้บังคับกับบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่ในวันรับสมัครรับเลือกตั้ง การตีความมาตรา ๙๘ (๖) ต้องตีความด้วยเจตนารมณ์เดียวกัน คือ การต้องคำพิพากษาและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลอันมีผลทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้เช่นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวก็จะสิ้นสภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖) ตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๖๒ แต่หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ซึ่งแม้จะต้องคำพิพากษาให้จำคุกแต่ได้รับการอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวแล้ว ก็ย่อมสามารถปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไปได้ จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกก็ต้องสิ้นสภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๑ (๑๓) ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ศาลได้พิพากษาจำคุกผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ใช้สิทธิตามกฎหมายยื่นคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวซึ่งศาลอาญาได้รับคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ถูกร้องที่ ๒ กับพวกไว้แล้ว แต่ศาลอาญาไม่พิจารณาสั่งปล่อยตัวชั่วคราวหรือสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว กลับมีคำสั่งให้ส่งศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาสั่ง ทั้งที่เป็นหน้าที่ของศาลชั้นต้นในการพิจารณาสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว

โดยไม่จำเป็นต้องส่งให้ศาลอุทธรณ์สั่งเพราะผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องโทษจำคุกเพียงกระทงละ ๑ ปี ซึ่งไม่เกิน ๓ ปี และเคยได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างพิจารณาในศาลชั้นต้นมาก่อนแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงถูกนำตัวไปคุมขังไว้ที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครเป็นเวลารวม ๒ วัน เป็นการคุมขังในระหว่างรอการพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวของศาลอุทธรณ์ และในที่สุดศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งให้ปล่อยตัวชั่วคราวตามคำร้องของผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ คำสั่งอนุญาตดังกล่าวจึงมีผลย้อนกลับไป ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ยื่นคำร้องขออนุญาตปล่อยตัวชั่วคราว สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงยังไม่สิ้นสุด ซึ่งแตกต่างไปจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๖๒ ที่จำเลยต้องคำพิพากษาของศาลให้ประหารชีวิตและศาลอุทธรณ์มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ อีกทั้งในการอุทธรณ์ของจำเลยก็เป็นการอุทธรณ์ให้ลดโทษจากประหารชีวิตเป็นโทษจำคุกเท่านั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำวินิจฉัยให้จำเลยเป็นบุคคลซึ่งถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) และให้พ้นจากสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวซึ่งทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เป็นสาระสำคัญที่ศาลรัฐธรรมนูญนำมาประกอบการวินิจฉัยว่าความเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบ ๙๘ (๖) หรือไม่ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องคำพิพากษาของศาลอาญาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่ระหว่างรอคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวโดยหมายของศาลอาญาซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีสถานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกรัฐสภาถูกขัดขวางไม่สามารถเข้าร่วมประชุมรัฐสภาได้ จึงเป็นเหตุให้กระทบต่อการทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องถูกคุมขังในระหว่างสมัยประชุมจึงขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ อย่างชัดแจ้ง จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องถูกคุมขังอยู่ระหว่างรอคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวตามที่กฎหมายบัญญัติ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงยังไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖) โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) ที่บัญญัติว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล” นั้น เป็นกรณีที่ใช้บังคับกับบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่ในวันรับสมัครรับเลือกตั้ง แต่หากบุคคลดังกล่าวแม้จะเคยถูกคุมขังแต่คดียังไม่ถึงที่สุดและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

แล้วในวันรับสมัครเลือกตั้ง บุคคลนั้นก็ยอมใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๗) และ (๘) ถึง (๑๑) ที่มีผลให้บุคคลนั้น ๆ สิ้นสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งแม้ว่าในวันเลือกตั้งจะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวหรือพ้นโทษมาแล้วหรือไม่ก็ตาม เฉกเช่นเดียวกับความเป็นภิกษุสามเณร นักพรต หรือนักบวชซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๔) ประกอบกับมาตรา ๙๖ (๑) แต่หากในวันรับสมัครเลือกตั้งบุคคลดังกล่าวได้ลาสิกขาบทหรือพ้นจากสถานะทั้งหลายดังกล่าว บุคคลนั้นยอมใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ การที่ศาลอาญาในคดีหมายเลขดำที่ อ ๒๔๗/๒๕๑๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๓๑๗/๒๕๖๔ ได้นัดฟังคำพิพากษาและอ่านคำพิพากษาในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ รวมทั้งออกหมายจำคุกผู้ถูกร้องที่ ๒ ไว้ระหว่างรอคำสั่งคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวของศาลอุทธรณ์ ทั้งที่ศาลอาญาย่อมต้องทราบว่าในวันดังกล่าวยังอยู่ระหว่างสมัยการประชุมรัฐสภา รวมทั้งฟังคดีหมายได้ว่าผลจากคำพิพากษาจำคุกผู้ถูกร้องที่ ๒ จะกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ อันเป็นการขัดขวางต่อการเข้าประชุมสภาผู้แทนราษฎร การที่ศาลอาญาได้กำหนดนัดฟังคำพิพากษาและได้อ่านคำพิพากษาในระหว่างสมัยประชุมรัฐสภาอันเป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะสมาชิกรัฐสภาจึงเป็นการกระทำอันฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ ประกอบมาตรา ๕ อีกด้วย สมาชิกภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖)

ผู้ถูกร้องที่ ๔ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่ศาลอาญานัดอ่านคำพิพากษา และก่อนเวลาที่ศาลจะปิดทำการ ผู้ถูกร้องที่ ๔ กับพวก ได้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวเพื่อใช้สิทธิต่อสู้คดีในชั้นอุทธรณ์ต่อไป ซึ่งศาลอาญาได้รับคำร้องดังกล่าวไว้แล้วแต่ไม่ได้พิจารณา “สั่งปล่อยตัวชั่วคราว” หรือ “สั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว” แต่มีคำสั่งให้ส่งศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาสั่ง ต่อมาในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ ศาลอาญาดำเนินการออกหมายปล่อยตัวในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ การที่ศาลอาญาไม่พิจารณาสั่งคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวผู้ถูกร้องที่ ๔ กับพวก จึงเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องที่ ๔ กับพวก ต้องถูกนำตัวไปคุมขังไว้ จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๒๙ การที่ผู้ถูกร้อง

ที่ ๔ กับพวก ถูกนำตัวไปควบคุมไว้ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครจึงเป็นเพียงกระบวนการระหว่าง การพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวตามกระบวนการทางราชการเท่านั้น ผู้ถูกร้องที่ ๔ กับพวก มิได้ถูกนำตัว ไปคุมขังเพื่อเป็นการบังคับโทษทางอาญา ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ (๒) แต่อย่างไร รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก วุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุม ก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา” เป็นบทบัญญัติที่เป็นเอกสิทธิ์ และความคุ้มกันต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา การที่ศาลอาญาได้นัดอ่านคำพิพากษา ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ในระหว่างสมัยประชุม จึงเป็นการขัดขวางมิให้ผู้ถูกร้องที่ ๔ เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ขัดกับเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ ชอบที่ ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ความคุ้มครองผู้ถูกร้องที่ ๔ โดยวินิจฉัยให้การออกหมายจำคุกผู้ถูกร้องที่ ๔ และการคุมขังผู้ถูกร้องที่ ๔ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) กำหนดเกี่ยวกับ ลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ว่าต้องไม่เป็นผู้ที่ต้องคำพิพากษา ให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาลนั้น เจตนารมณ์เพื่อเป็นการห้ามมิให้ผู้ที่ถูกคุมขังซึ่งถือเป็นบุคคลที่ กระทำความผิด และมีมลทินมัวหมองอยู่ ณ ขณะนั้น อีกทั้งเพื่อห้ามมิให้ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งแบบ บัญชีรายชื่อสามารถให้พรรคการเมืองยื่นใบสมัครแบบบัญชีรายชื่อแทนตนได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเพราะเหตุที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกไว้เพียง ๒ กรณีเท่านั้น คือ กรณีตามมาตรา ๑๐๑ (๖) ซึ่งเป็นมาตราที่ยึดโยงประกอบกับมาตรา ๙๘ (๖) ซึ่งใช้คำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล” กับกรณีตามมาตรา ๑๐๑ (๑๓) ใช้คำว่า “ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอลงโทษ” รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์กำหนดให้ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงแตกต่างกัน กล่าวคือ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญทั้งสอง มาตราประกอบกันข้างต้น มีเจตนารมณ์เป็นการกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ณ ขณะทำการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากผู้สมัคร รายใด จงใจปกปิดลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๖) ไว้ แต่ต่อมาภายหลังการสมัครเสร็จสิ้น หรือ ผู้สมัครรายนั้นได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่เมื่อได้ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ

ของความเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งย้อนหลังไป ปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นลักษณะต้องห้ามในการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งอยู่ ณ วันที่สมัครรับเลือกตั้ง กรณีดังกล่าวนี้ย่อมทำให้สมาชิกภาพของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วสิ้นสุดลง สำหรับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๑๓) นั้น มีเจตนารมณ์ห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีมลทินมัวหมองถึงขนาดที่มีสภาพร้ายแรงด้วยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษก็ตาม การที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ จะต้องพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องเป็นกรณีศาลอาญา ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแม้จะมีการรอกการลงโทษเท่านั้น กรณีจึงต้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและถือได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๔ มีมลทินมัวหมองถึงขนาดที่ไม่สามารถให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไปได้ กรณีของผู้ถูกร้องที่ ๔ จึงต้องถูกตีความโดยเคร่งครัดตามมาตรา ๑๐๑ (๑๓) เท่านั้น เมื่อคดีอาญาซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๔ ต้องคำพิพากษาให้จำคุกในคดีนี้ยังไม่ถึงที่สุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๔ จึงไม่สิ้นสุดลง คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๖๒ นั้น เป็นผลมาจากกรณีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ตลอดมาจนถึงวันที่มีการพิจารณาคำร้องของผู้ร้อง แต่สำหรับกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๔ ในคดีนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๔ ถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลระหว่างรอฟังคำสั่งของศาลอุทธรณ์ซึ่งท้ายสุดศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องเสนอให้ศาลวินิจฉัยสมาชิกภาพของผู้ถูกร้องที่ ๔ จึงแตกต่างกับกรณีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒/๒๕๖๒ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว เหตุที่แตกต่างกันต้องไม่เกิดผลที่เหมือนกัน รัฐธรรมนูญมาตรา ๔๘ (๖) จะถือระยะเวลาใดเป็นเกณฑ์ในความหมายที่ว่า “ถูกคุมขังอยู่” เพราะการถูกคุมขังอยู่โดยไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราวอันเป็นเหตุให้ขาดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น สามารถเข้าใจเจตนารมณ์ได้ว่าจำเลยซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกคุมขังจนกระทั่งไม่สามารถไปปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่เหตุในคดีนี้ผู้ถูกร้องที่ ๔ ถูกคุมขังอยู่เพียง ๒ วัน เพื่อรอฟังคำสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวและในที่สุดศาลก็ได้อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ถูกร้องที่ ๔ สามารถกลับไปปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไปได้ หากศาลวินิจฉัยว่าการตีความของผู้ร้องถูกต้อง ต่อไปการถูกคุมขังเพียง ๑ ถึง ๒ ชั่วโมง เพื่อรอฟังคำสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวก็ต้องถูกตีความไปในทางเดียวกัน

และหากการตีความเป็นไปตามที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาล การที่ผู้ใดจะพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) มาตรา ๙๘ (๖) และมาตรา ๑๐๑ (๑๓) ที่บัญญัติว่า ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ก็ไม่ต้องบัญญัติไว้อีกต่อไปเพราะจำเลยในคดีอาญาเมื่อต้องคำพิพากษาให้จำคุกแล้วตามกระบวนการทางราชการจำเลยจะต้องถูกคุมขังหรือถูกควบคุมตัวไว้ในลักษณะเดียวกันระหว่างรอการพิจารณาคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว กรณีจึงเข้าลักษณะต้องห้ามและขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกกรณีไป รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) ที่บัญญัติว่า ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขัง “อยู่” โดยหมายของศาลนั้น ต้องเป็นกรณีที่ถูกคุมขังอยู่จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เท่านั้น แต่หากถูกคุมขังเพื่อรอการพิจารณาสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวเพียง ๑ ถึง ๒ วัน หรือ ๑ ถึง ๒ ชั่วโมง และที่สุดศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว จำเลยยังสามารถกลับไปปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ต้องไม่ถือว่าถูกคุมขังอยู่ตามความหมายและเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) การที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ ต้องคำพิพากษาของศาลอาญาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่ระหว่างรอคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวโดยหมายของศาลอาญา ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องที่ ๔ ซึ่งมีสถานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกรัฐสภาถูกขัดขวางไม่สามารถเข้าร่วมประชุมรัฐสภาได้ จึงเป็นเหตุให้กระทบต่อการทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ ต้องถูกคุมขังในระหว่างสมัยประชุมตามคำร้องของผู้ร้องจึงขัดต่อเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงยังไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖)

ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องที่ ๕ ขอลาออกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๕ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๓) และมีการเลื่อนผู้มีชื่อในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคพลังประชารัฐขึ้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนผู้ถูกร้องที่ ๕ แล้ว แต่มีเหตุต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๑

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ...” ซึ่งมาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ (๑) (๒) หรือ (๔) ...” และมาตรา ๙๖ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ... (๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ ...” เมื่อในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ศาลอาญาได้พิพากษาลงโทษจำคุกผู้ถูกร้องทั้งห้า โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ จำคุก ๙ ปี ๒๔ เดือน และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี ผู้ถูกร้องที่ ๒ จำคุก ๗ ปี ผู้ถูกร้องที่ ๓ จำคุก ๗ ปี ๑๖ เดือน และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี ผู้ถูกร้องที่ ๔ จำคุก ๕ ปี และผู้ถูกร้องที่ ๕ จำคุก ๖ ปี ๑๖ เดือน และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด ๕ ปี ผู้ถูกร้องทั้งห้าได้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ต่อศาลอาญา ศาลอาญาได้ส่งคำร้องดังกล่าวให้ศาลอุทธรณ์พิจารณา และออกหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกาผู้ถูกร้องทั้งห้าไว้ โดยส่งตัวผู้ถูกร้องทั้งห้าไปที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้หลายประการ และบทบัญญัติใช้ถ้อยคำแตกต่างกันอีกหลายลักษณะด้วย เช่น มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖) บัญญัติว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล” มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๗) บัญญัติว่า “เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่...” มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๙) บัญญัติว่า “... เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) บัญญัติว่า “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม...” มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๑) บัญญัติว่า “เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง” และมาตรา ๑๐๑ (๑๓) บัญญัติว่า “ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท” แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญ

มีเจตนารมณ์ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงด้วยเหตุตามข้อเท็จจริงที่แตกต่างกัน บทบัญญัติดังกล่าวหาได้ขัดแย้งกันเอง หรือขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง การพิจารณาว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะสิ้นสุดลงหรือไม่ต้องพิจารณาตามมาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบกับมาตรา ๙๘ (๔) และมาตรา ๙๖ (๒) หากใช้พิจารณาแต่เพียงมาตรา ๙๖ (๒) อย่างเดียวเท่านั้น เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ (๒) ไม่ได้บัญญัติว่าต้องเป็นกรณีคำพิพากษาอันถึงที่สุดไว้เท่านั้น คำพิพากษาของศาลอาญาย่อมมีผลใช้บังคับทันที แม้ภายหลังศาลอุทธรณ์จะมีคำพิพากษากลับให้ยกฟ้องผู้ถูกร้องทั้งห้า ก็หาไม่ผลให้สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องทั้งห้าที่มีผลบังคับไปแล้วนั้นกลับคืนมาแต่อย่างใด และที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) บัญญัติว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล” เป็นบทบัญญัติลายลักษณ์อักษรที่มีความชัดเจนที่มีได้บัญญัติว่าต้องเป็นคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกจึงไม่อาจตีความเป็นอย่างอื่นได้ เมื่อผู้ถูกร้องทั้งห้าต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังโดยหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกาของศาลอาญาระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ จึงได้รับการปล่อยชั่วคราว ถือว่าผู้ถูกร้องทั้งห้าถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๖) แล้ว ส่วนที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา” นั้น การที่ศาลอาญาได้อ่านคำพิพากษาในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ พิพากษาลงโทษจำคุกผู้ถูกร้องทั้งห้าและออกหมายจำคุกระหว่างอุทธรณ์ฎีกาผู้ถูกร้องทั้งห้าไว้เพื่อให้เป็นไปตามผลคำพิพากษาเนื่องจากเห็นว่าไม่สมควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเพราะศาลอาญาไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตปล่อยชั่วคราวเองได้ มีอำนาจเพียงอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวเท่านั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๖ (๔) โดยถือว่าคดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์หลังจากศาลอาญามีคำพิพากษาเสร็จสิ้นแล้ว การอนุญาตปล่อยชั่วคราวหรือไม่เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ที่จะพิจารณาสั่งต่อไป ซึ่งระหว่างรอคำสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวของศาลอุทธรณ์ แม้จะอยู่ในระหว่างสมัยประชุมก็ตาม ในวันดังกล่าวผู้ถูกร้องทั้งห้ามิได้แจ้งว่ามีนัดประชุมสภาขัดข้องในการมาศาลแต่อย่างใด จึงมิได้เป็นการขัดขวางการที่จะไปประชุมสภา โดยเป็นความสมัครใจในการ

ไปศาลของผู้ถูกร้องทั้งห้าเอง เมื่อศาลอ่านคำพิพากษาให้ผู้ถูกร้องทั้งห้าฟังและมีการออกหมายจำคุก ระหว่างอุทธรณ์ฎีกาเพื่อบังคับตามคำพิพากษาต่อไป ผู้ถูกร้องทั้งห้าจะอ้างเหตุดังกล่าวในภายหลังเช่นนี้ จึงเป็นการไม่ชอบที่จะอ้าง ส่วนความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๑ วรรคสอง มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๖ หรือ มาตรา ๗๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี” นั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๑๘๘ บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผย เป็นต้นไป” เมื่อศาลอาญารอ่านคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ ๒๔๗/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดง ที่ อ ๓๑๗/๒๕๖๑ ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ถูกร้องทั้งห้า และเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ มีกำหนดห้าปี คำพิพากษาจึงมีผลตั้งแต่วันที่อ่านคือวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เป็นต้นไป มิใช่นับแต่วันเกิดเหตุวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๗ ดังที่ผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ อ้าง ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๔) (๖) และมาตรา ๙๖ (๒) ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๔ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖)

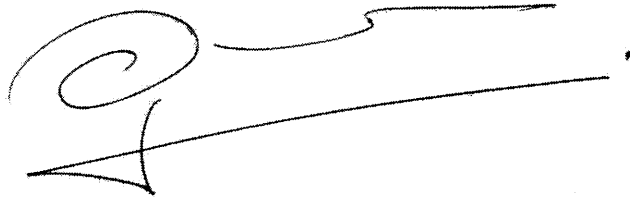
ประเด็นต่อไปมีว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งห้าสิ้นสุดลงนับแต่ เมื่อใด เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏ เหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้อง หยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ... ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพ ของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการ ที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง” เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งห้าหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องสั่งให้

ผู้ถูกร้องทั้งห้าพ้นจากตำแหน่งนับตั้งแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องทั้งห้าจึงสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ แม้ผู้ถูกร้องที่ ๕ จะขอลาออกตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ในภายหลังก็ตาม

เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ และที่ ๔ สิ้นสุดลง ทำให้มีตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งว่างลงและต้องดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๐๒ ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๕ ที่สิ้นสุดลง ทำให้มีตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อว่างลง ประธานสภาผู้แทนราษฎรต้องประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างลง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) เว้นแต่ตำแหน่งของผู้ถูกร้องที่ ๕ ซึ่งมีการเลื่อนผู้มีชื่อในลำดับถัดไปขึ้นมาเป็นแทนแล้ว จึงให้ถือว่าวันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ ว่างลง คือ วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน

จึงมีความเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๕ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๔) (๖) และมาตรา ๙๖ (๒) และสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๔ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๖) นับตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง และให้ถือว่าวันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ ว่างลง คือวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ส่วนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ของผู้ถูกร้องที่ ๕ มีการเลื่อนผู้มีชื่อลำดับถัดไปขึ้นมาแทนแล้ว

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ